

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 360. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357595552/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

ledes foretrækker han langt Natten for Dagen «med dens frække Lys».

Hadet til Dagen og Dagslyset er gennemgaaende hos Romantikerne. Jeg har paavist det i *William Lovell*. Novalis gaar kun videre ad denne Vej i sine berømte Hymner til Natten. At han elsker Natten er let at forstaa. Da Natten skjuler Omverdenen for Selvet, driver den Selvet ligesom ind i sig selv. Selvfølelsen og Natfølelsen er da Et og det Samme. Og Natfølelsens Vellyst er Rædselens Stemning: først en Angst, fordi det i Mørket forekommer Mennesket, som mistede det sig selv, idet Alt forsvinder omkring det; saa en sygeligt-bøhagelig Gysen, fordi Selvfølelsen heftigere dukker frem af denne Angst.

I et af sine Brudstykker kalder Novalis Døden en Brudenat, en Hemmelighed, fuld af søde Mysterier og tilføjer dette Distichon:

Er det ej klogt, ved Nat med en Anden at dele sit Leje?
Klogt er du derfor tilsinds, har du en Hensovet kær.

Og saa dybt er denne Tænkemaade grundet i den romantiske Livsbetragtning, at i Werners Drama *Korsbrødrene* Helten kort før sin Død paa Baalet siger:

Misundelsen tilgiver
jeg, ikke Sorgen. Udsigeligt
jeg svælger i Forvandlingsfryd ved Tanken
paa denne Offerdød, der forestaar.
Ej sandt? Der komme vil en Tid, hvor Alle
erkender Døden — favner den med Glæde,
og Alle føler, dette Liv er kun
en Anelse om Elskov, Døden kun
et Bryllupskys, og Den, der med en Brudgoms
ildfulde Lidskab i Brudekamret
affører os vor Dragt, Forraadnelsen,
ej andet end den vilde Elskovs Udslag!

Liv og Død er for Novalis kun «relative Begreber». De Døde er halvvejs levende, de Levende halvvejs døde. Først ved denne Betragtning faar Tilværelsen for ham sit rette Krydderi. Det hedder i den første af hans Hymner til Natten: «Bort vender jeg mig til den hellige, udsigelige, hemmelighedsfulde Nat. Fjernt ligger Verden som sænket i en dyb Grav: øde og ensomt er dens Sted. I Brystets Streng dirrer dyb Vemod . . . Finder